

# **Komunitní plánování sociálních služeb v současné teorii a praxi**

**Miroslav Pilát**

Obsah publikácie rieši problematiku komunitného plánovania v Českej republike. Autor chápe komunitné plánovanie ako univerzálnu metódu, pomocou ktorej je možné riešiť miestne problémy ako v oblasti sociálnych služieb, tak i v oblasti susedských vzťahov a životného prostredia. Metódu komunitného plánovania považuje za veľmi variabilnú, pretože každá situácia je odlišná a vyžaduje aj iné riešenie. Metóda komunitného plánovania predstavuje pomerne zložitý súhrn manažérskych, personálnych, sociologických a samosprávnych činností a postupov, ktoré je potrebné profesionálne koordinovať a práve obsah publikácie umožňuje čitateľovi si tieto skutočnosti uvedomiť, bližšie sa s nimi oboznámiť a pochopiť nielen ich podstatu, ale aj vzájomné súvislosti medzi jednotlivými činnosťami a postupmi.

Autora publikácie oprávňuje písať o problematike komunitného plánovania jeho minulé a súčasné pôsobenie na poli sociálnych služieb. V súčasnosti prednáša na Slezskej univerzite v Opave a je akreditovaným krajským metodikom a školiteľom komunitného plánovania sociálnych služieb.

Štruktúra práce sa skladá zo šiestich kapitol, ktoré na seba logicky nadväzujú. Prvá kapitola predstavuje historický a legislatívny úvod do problematiky komunitného plánovania sociálnych služieb. Za najdôležitejšie z hľadiska obsahu a prínosu považujem kapitoly číslo 2. a 3., ktoré pojednávajú o samotnom komunitnom plánovaní sociálnych služieb. Kapitoly číslo 4., 5. a 6. obsahujú doplnkové informácie o zistených skutočnostiach procesu komunitného plánovania sociálnych služieb v praxi v Českej republike a v Slovenskej republike.

V prvej kapitole s názvom Sociálne služby autor chronologicky opisuje proces tvorby a vzniku sociálnych služieb v Českej republike po roku 1989 až po súčasnosť, ktorý vyvrcholil prijatím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálnych službách. Poukazuje na náročnosť tohto procesu hlavne z hľadiska jeho legislatívneho ukotvenia. Prínosom do procesu tvorby komunitného plánovania bola analýza a výsledky britsko-českého projektu s názvom "Podpora MPSV při reformě sociálních služeb", ktorý prebiehal v rokoch 2000 - 2003. V druhej časti tejto kapitoly autor popisuje štandardy kvality sociálnych služieb a sieťovanie sociálnych služieb, ktoré predstavuje základ pre komunitné plánovanie. Kvalita poskytovaných sociálnych služieb má byť ich základným kameňom, preto by čitateľa určite zaujímalo, čo sa pod kvalitou poskytovania sociálnych služieb myslí. Autor mohol aspoň stručne uviesť jednotlivé kritéria kvality.

Druhá kapitola má názov Komunitní plánování sociálních služeb a sú v nej objasnené základné pojmy, ktoré súvisia s komunitným plánovaním: komunita a komunitná práca, komunitné plánovanie. Sú tu predstavené vybrané modely a prístupy ku komunitnému plánovaniu, ciele a prínosy komunitného plánovania, účastníci procesu komunitného plánovania sociálnych služieb. Na základe viacerých definícií komunity, autor vypracoval jasnú, stručnú a ľahko pochopiteľnú definíciu komunity. Autor tu prezentuje v súvislosti modelmi komunitného plánovania rozumný názor, že nie je podstatné, pre ktorý model sa realizátori rozhodnú, ale je dôležité to, aké vnútorné a vonkajšie znaky proces komunitného plánovania predstavuje. V časti 2.3 sú opísané prínosy a výhody zo strany účastníkov pre proces komunitného plánovania (užívatelia, poskytovatelia), ale nie sú tu uvedené riziká a nevýhody, ktoré sú s tým spojené (napr. nadhodnotenie potrieb zo strany užívateľov).

Tretia kapitola s názvom Fáze a postupy komunitního plánování sociálních služeb je čo do počtu strán najrozsiahlejšia. Má to svoje objektívne dôvody. Tvorí podstatu celej publikácie. Sú tu popísané jednotlivé fázy a konkrétne kroky procesu komunitného plánovania, ktoré má vyvrcholiť vypracovaním komunitného plánu, jeho následnou realizáciou do praxe a evalváciou jeho uplatňovania. Autor tu zdôrazňuje politickú podporu komunitnému plánovaniu zo strany obecného

a miestneho politického spektra, bez ktorej by proces komunitného plánovania nebol možný. V prípravnej fáze autor upozorňuje na dôležitú úlohu mediálnej kampane a poukazuje na problémy s ňou spojené. V rámci jednotlivých fáz autor upozorňuje na možné problémy a negatíva, ktoré sa môžu vyskytnúť. Veľký dôraz kladie aj na metodickú podporu procesu a na vytvorenie flexibilnej organizačnej štruktúry procesu komunitného plánovania. Na začiatku procesu komunitného plánovania za vhodný nástroj objektívneho posúdenia skutočnosti považuje SWOT analýzu a uvádza aj príklad takejto analýzy. Prínosom tejto kapitoly sú praktické odporúčania na tvorbu komunitného plánu sociálnych služieb. Pre lepšie pochopenie podstaty riešenej problematiky autor uvádza niekoľko konkrétnych príkladov z praxe v meste Olomouc, kde sa aktívne pracovne podieľal na procese komunitného plánovania.

V štvrtej kapitole s názvom Zapojování veřejnosti do procesu komunitního plánování autor zdôvodňuje opodstatnenie zapájania verejnosti do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb a poukazuje na jeho výhody a nevýhody.

V piatej kapitole s názvom Uživatelé sociálních služeb jako nejdůležitější aktéři procesu komunitního plánování popisuje nezastupiteľnú rolu užívateľov sociálnych služieb pri tvorbe komunitného plánu, pretože oni vedia aké majú potreby a ako je ich možné riešiť. Autor si uvedomuje, že zapájanie užívateľov sociálnych služieb je najpálčivejší problém. Na takéto konštatovanie ho oprávňujú výsledky jeho výskumu. Zistil sa explicitný nezáujem zo strany užívateľov o proces komunitného plánovania z dôvodu nedostatku času. Ďalším problémom je nízka informovanosť užívateľov sociálnych služieb o možnostiach ich poskytovania. Na účinnejšie získavanie údajov zo strany užívateľov autor odporúča ako výskumnú metódu využívať metódu ohniskových skupín. V tejto kapitole sa nachádza pomerne veľa duplicitných informácií, ktoré boli obsiahnuté v predchádzajúcich kapitolách.

Obsah šiestej kapitoly s názvom Komunitní plánování sociálních služeb na Slovensku môže slúžiť čitateľovi na porovnanie českej a slovenskej legislatívy v oblasti sociálnych služieb a na porovnanie praktických výsledkov a skúseností s aplikáciou procesu komunitného plánovania sociálnych služieb v oboch krajinách. Sú tu vyšpecifikované hlavne nedostatky v oblasti slovenskej legislatívy a nedostatky pri aplikácii poskytovania sociálnych služieb konečným užívateľom.

Obsah publikácie môže pomôcť zorientovať sa v problematike procesu komunitného plánovania sociálnych služieb širokému spektru osôb, ktoré s touto problematikou prichádzajú do styku: užívateľom, zadávateľom a poskytovateľom sociálnych služieb, verejnosti a študentom, ktorí študujú v knihe prezentovanú problematiku.

### **Autor**

Miroslav PILÁT

Vydavateľ: Portál, s. r. o., Praha

Rok vydania: 2015

Počet strán: 200

Jazyk: český

ISBN: 978-80-262-0932-4

### **Recenzent**

Ing. Helena Harausová, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Fakulta verejnej správy

Katedra sociálnych štúdií

helena.harausova@upjs.sk